

zaaknummer 2011 T 618 (1)

20 december 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr.T.A. Hekster, advocaat te Utrecht,

tegen:

[naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie Missionarissen Oblaten van
Maria te Valkenburg aan de Geul.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 13 augustus 2012. Op 4 september 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van pater [naam] regionaal overste van de Missionarissen Oblaten van Maria in Nederland, mede namens pater [naam] provinciaal overste van de Missionarissen Oblaten van Maria in België.

Op 28 november 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote mevrouw [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. Hekster voornoemd. Namens de Congregatie is verschenen pater [naam] voornoemd.

2. De klacht

2.1. Klager is op zijn 12^e jaar, in [jaar], naar het Kleinseminarie [naam] in [plaats] (van de Missionarissen Oblaten van Maria) gegaan. Bij aankomst op [naam] werd aangeklaagde als biechtvader toegewezen aan klager. Hij was tevens docent van klager. Nadat klager met succes het voorbereidend jaar had doorlopen begon hij aan de eerste klas. In dat schooljaar, [jaar]/[jaar], droeg aangeklaagde klager op om eens in de twee à drie weken na de les langs te komen op de kamer van aangeklaagde. Klager herinnert zich niet de reden daarvan maar wel dat het absoluut zaak was daaraan gehoor te geven. Toen klager de eerste keer op de kamer

van aangeklaagde kwam, moest hij door aangeklaagde gewassen worden. Aangeklaagde opende de rits van de broek van klager. Tot grote schrik van klager haalde aangeklaagde de penis uit de broek van klager. Hierna haalde aangeklaagde een tandenborstel te voorschijn waarmee hij de penis van klager ging 'schoonmaken'. Op enig moment stopte aangeklaagde daarmee en kon klager weer gaan. Aangeklaagde merkte daarbij op dat 'dit' wel tussen hen bleef, waarbij hij ook nog een toespeling maakte op de schoolcijfers. Dit heeft daarna nog vaak plaatsgevonden, tijdens verplichte bezoeken na de les of vanwege de biecht op de kamer van aangeklaagde. In eerste instantie gebruikte aangeklaagde vrijwel steeds de tandenborstel om de intieme delen van klager te betasten. Het kwam later ook voor dat aangeklaagde met zijn handen klagers penis betastte en hem aftrok, vaak tot klaarkomen. Aangeklaagde kreeg tijdens het misbruik soms een heel rood hoofd.

Soms werd het misbruik onderbroken doordat er op de kamerdeur werd geklopt. Degene die klopte werd vóór de deur gehouden, en klager moest zich achter de deur verstoppen. Het misbruik werd daarna niet hervat.

Vanaf het misbruik werden klagers schoolcijfers veel beter, en na een aanvaring over het misbruik ontving hij plotseling een heel slecht cijfer.

2.2. Niet ieder bezoek leidde tot misbruik. Klager herinnert zich dat sommige biecht-bezoeken ook daadwerkelijk tot de biecht beperkt bleven. Klager werd hierbij voor een dilemma geplaatst omdat hij wist dat hij de seksuele handelingen die hij onderging behoorde te biechten maar ook dat hij daar beter niet over kon beginnen bij aangeklaagde. Voor klager die naar het seminarie was gekomen omdat hij graag het klooster in wilde, voelde dit alles behalve goed. Klager neemt aangeklaagde ook dit erg kwalijk. Thuis durfde klager niets te zeggen. Zijn ouders hadden 11 kinderen, daar moest hij niet mee aan komen. Als hij thuiskwam moest hij zijn rapport aan de geestelijken laten zien.

2.3. Klager kon goed leren, hij haalde op de lagere school negens en tienen. Als gevolg van het misbruik ging het leren slechter, klager doubleerde de eerste en de tweede klas van het kleinseminarie. Het misbruik is geëindigd toen klager in [jaar] niet langer onderwijs mocht volgen en dus geen priester mocht worden. Hij is toen te werk gesteld op de boerderij van [naam]. Hij zou broeder worden en is vervolgens vanwege het noviciaat naar [plaats] vertrokken, waar hij ook werkzaam was op een boerderij. In [jaar] is hij teruggekeerd naar [naam] waar hij opnieuw op de boerderij moest werken. Hier is klager opnieuw slachtoffer geworden van seksueel misbruik door de toenmalig overste (zie 2011T618 (2)).

Klager heeft vervolgens in [jaar] langdurig in het ziekenhuis in [plaats] gelegen. Hij heeft daar met een verpleegkundige gesproken, die hem adviseerde niet meer terug te gaan. Klager is toen naar huis gegaan. Na een half jaar werken, is klager in opleiding gegaan voor verpleegkundige en heeft zich door opleidingen verder gespecialiseerd.

2.4. In [jaar] leerde klager tijdens zijn opleiding zijn huidige echtgenote kennen, zij zijn in [jaar] getrouwd. Klager kreeg in [jaar] huwelijksproblemen. Hij had last van gevoelens van eenzaamheid en minderwaardigheid wat zich onder meer uitte in depressies en vluchtgedrag. Na veel gesprekken heeft klager destijds tegen zijn echtgenote verteld over het misbruik door beide paters. Zijn echtgenote heeft hierover uitgebreid verklaard in een brief d.d. 8 juni 2012. Klager heeft zich lange tijd zeer geschaamd voor het misbruik, hij durfde het niet met zijn huisarts en gezinsleden te bespreken. Ondanks ernstige gezondheidsproblemen en tegen alle advies in, is klager - heel lang stiekem - blijven roken. Het roken was als 14-jarige jongen zijn uitlaatklep.

In [jaar] is klager anderhalf jaar in therapie geweest bij een psycholoog, waarbij het seksueel misbruik ter sprake is gebracht. Een verslag gedateerd 11 november 1998 getuigt hiervan. Uit een brief d.d. 13 februari 2012 van de huisarts [naam] blijkt dat klager in augustus 2008 tijdens een spreekuur het misbruik heeft benoemd en er over is gaan praten.

Klager is sinds begin 2011 in behandeling bij de psychiater [naam] die bij klager de diagnose heeft gesteld van “geagiteerd depressief syndroom naar aanleiding van actualisatie seksuele traumatisatie (14^e -21^e jaar binnen seminar)”, zoals hij heeft gesteld in een brief aan de huisarts van 10 april 2012.

2.5. Klager vindt het heel erg dat hij slachtoffer is geworden van seksueel misbruik in een periode dat hij zo kwetsbaar en nog vol vertrouwen was. Hij vindt dit onvergeeflijk. Hij vindt het ook van het grootste belang dat van zijn klachten kennis wordt genomen en dat de kerk serieus onderzoek doet naar zijn klachten. Hij hoopt zeer dat erkenning van hetgeen hem is overkomen hem rust geeft.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De overste heeft in zijn reactie gesteld dat aangeklaagde als leraar geschiedenis op het kleinseminarie heeft gewerkt en als zielzorger in de omgeving. Er is uitgebreid onderzoek verricht naar de persoon van aangeklaagde via vastgelegde gegevens en via confraters die met hem hebben samengewerkt. Daarnaast heeft de overste hem persoonlijk gekend. In het dossier van aangeklaagde noch uit gesprekken met oud-confraters zijn aanwijzingen aangetroffen richting seksueel misbruik. Er zijn betreffende aangeklaagde ook geen meldingen binnengekomen bij de Commissie Deetman. De overste heeft echter geen reden om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt. Hij laat weten dat hij en pater [naam] diep geschokt zijn over wat er met klager is gebeurd. De gedetailleerde beschrijving laat hen een kant zien van een medebroeder die zij niet kenden en die verontwaardiging en schaamte oproept. Zij betuigen spijt dat het jeugdig idealisme van klager door twee van hun medebroeders gebroken werd, waarvan klager nog steeds de pijn voelt.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn meer dan vijfenvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Klager moest vanaf het schooljaar [jaar]/[jaar] tot in [jaar] enkele malen per maand op de kamer van aangeklaagde komen, waarna aangeklaagde klagers penis uit de broek haalde en deze met een tandenborstel ging ‘schoonmaken’ of waarna aangeklaagde klager aftrok, vaak totdat hij klaarkwam. Klager mocht hierover niets naar buiten brengen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast blijkt uit de verklaring van zijn echtgenote dat klager haar al in [jaar] heeft verteld van seksueel misbruik door twee paters. Ook uit een verslag van de psycholoog [naam] d.d. 11 november 1998, gericht aan de huisarts van klager, blijkt dat klager het seksueel misbruik ter sprake heeft gebracht, hetgeen bevestigd wordt in de brief d.d. 13 februari 2012 van de huisarts [naam]. Hierin vermeldt zij tevens dat klager in augustus 2008 tijdens een spreekuur het misbruik heeft benoemd en er over is gaan praten. Daarnaast heeft de psychiater [naam] bij klager de diagnose gesteld van “geagiteerd depressief syndroom naar aanleiding van actualisatie seksuele traumatisatie (14e -21e jaar binnen seminar)”, zoals gesteld in een brief aan de huisarts van 10 april 2012. Hoewel de klachtencommissie in beginsel niet uitsluitend kan afgaan op de verklaring van één klager brengt het voormelde in onderling verband en samenhang bezien de commissie tot haar oordeel te adviseren de klacht gegrond te verklaren.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 13, 14 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een vertrouwenspersoon.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. Overste [naam] heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie de klacht gegrond te verklaren en zich in te zetten voor (verdere) leedvermindering van klager.

Dit advies is vastgesteld op 20 december 2012 door mr. P.A.M. Hendriks, voorzitter, mr. P.A. Schaafsma en mr. A.M.T. Denekamp-Mulder, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie Missionarissen Oblaten van Maria en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.